

ת"פ 40674/07/21 - מדינת ישראל נגד ל.ק

בית משפט השלום בקריית גת

30 נובמבר 2022

ת"פ 40674-07-21 מדינת ישראל נ' ק'
בפני כב' השופטת נגה שמואל-מאיר, סגנית נשיא

המאשימה

הנאשם

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד נוי ספיר - נוכח
נ ג ד
ל.ק - נוכח
ע"י ב"כ עו"ד דוד כץ - נוכח

גזר דין

א. רקע עובדתי

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של **תקיפה הגורמת חבלה של ממש**, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**").
2. כפי הנתען בכתב האישום, ביום 29.04.2021 בסמוך לשעה 16:20, הגיע הנאשם לביתו וביקש להכין לעצמו אוכל במטבח. בהמשך לאמור, אמרה אחותו, הגב' ת.ק (להלן: "**המתלוננת**"), לאמה (הגב' א.ר.ק), כי היא לא מנקה אחרי הנאשם.
3. בהמשך לכך, תקף הנאשם את המתלוננת שלא כדין וללא הסכמתה בכך שהכה אותה בעינה הימנית. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמה למתלוננת נפוחות בעין ימין.
4. במסגרת הסדר הטיעון, הוסכם כי הנאשם יופנה לשירות המבחן, תוך שההגנה תבקש לבחון את שאלת ביטול ההרשעה, וכי הצדדים ישובו להידבר לאחר קבלת תסקיר.
5. בעניינו של הנאשם הוגשו **שני תסקירים מאת שירות המבחן** כאשר האחרון שבהם נושא אופי חיובי וממליץ לבכר בעניינו את האפיק השיקומי ולהורות על ביטול הרשעתו לצד השתתפות עונש בדמות צו מבחן.
6. בתסקירים האמורים עומד שירות המבחן על ההליך הטיפולי שעובר הנאשם, על קורות חייו וחיי משפחתו, על מאפייניו האישיותיים, יחסו לעבירה, ועוד. מטעמים של צנעת הפרט לא אעלה עלי גזר הדין את כל המפורט בתסקירים האמורים, מלבד אותם נתונים הרלוונטיים לשאלת העונש, שאליהם אתייחס בהמשך.

ב. טיעוני הצדדים (עיקרי הדברים)

7. באת כוח המאשימה עמדה על מעשיו של הנאשם, על הנסיבות לחומרה שנלוו אליהם ועל הערכים המוגנים שנפגעו; ועתרה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר מותנה לבין 6 חודשים מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות (ומטעמיה שלה הלה נמנעה מלהציג לבית המשפט פסיקה התומכת בעמדתה). אשר לשאלת ההרשעה, נטען כי הנאשם לא עומד בקריטריונים שנקבעו בהלכת כתב, וזאת בשים לב לכך שלנאשם שני רישומים פליליים שהתיישנו זה מכבר מבית המשפט לנוער (שבהם הנאשם נמצא כמי שאינו מסוגל לעמוד לדין בשל מחלת נפש), ולכך שהנאשם לא הוכיח פגיעה קונקרטית שעלולה להיגרם לו כתוצאה מהרשעתו. לבסוף, ולאור הודאתו של הנאשם והחיסכון בזמן השיפוט עתרה באת כוח המאשימה למקם את עונשו של הנאשם **ברף הנמוך** של המתחם ולהסתפק בעניינו בענישה צופה פני עתיד בדמות מאסר

עמוד 1

מותנה, לצד צו מבחן לצורך מעקב פסיכיאטרי.

8. **מנגד**, בא כוח הנאשם לא חלק על מתחם העונש לו עתרה המאשימה וטען כי במקרה הנדון יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם לקולה ולהורות על ביטול הרשעתו של הנאשם. בהמשך לכך, הסנגור הטעים כי העבירה שבמוקד כתב האישום בוצעה בשעה שהנאשם היה **קרוב לסייג הנפשי** (טענה שהמאשימה לא חלקה עליה). בעניין זה נטען כי הנאשם מוכר כמי שמאובחן כסובל מהפרעה פסיכו-אקטיבית, וכי במשך תקופות ארוכות הלה היה מאושפז בגין מחלתו. עוד נטען, כי כחודש לאחר האירוע שבמוקד כתב האישום הנאשם אושפז למשך 3 חודשים בבית חולים פסיכיאטרי, דבר המעיד על מצבו הנפשי הבלתי מאוזן של הנאשם בעת ביצוע העבירה. עוד לדבריו של הסנגור, יש במקרה הנדון להעדיף את הפן השיקומי שכן ההתנהגות המתוארת בכתב האישום איננה מאפיינת את אורחות חייו של הנאשם. בסיכומה של נקודה זו טען הסנגור כי בשים לב למצבו הנפשי ולכך שהנאשם נמנה עם קבוצת ה"בגירים הצעירים", ולעמדת המתלוננת, אזי הכתמת עברו הפלילי של הנאשם שנקודת הפתיחה שלו הינה חלשה ממילא בשל מצבו הנפשי עלולה להיות הרסנית במישור התעסוקתי, ויש בכך כדי להצדיק את ביטול הרשעתו.
9. הנאשם שקיבל את "זכות המילה האחרונה", שיתף בטיפול התרופתי שהוא נוטל ועל היותו במעקב פסיכיאטרי; הצטער על מעשיו והביע חרטה על מעשיו; וביקש כי בית המשפט יאמץ את המלצות שירות המבחן לעניין ביטול ההרשעה על מנת שלא לפגוע בעתידו התעסוקתי.

דין והכרעה

10. בהתאם למתווה שקבע המחוקק בתיקון 113 לחוק העונשין (ופורש לאחר מכן בפסיקתו של בית המשפט העליון), אקבע בשלב הראשון את מתחם העונש ההולם; ולאחר מכן אגזור את העונש המתאים לנאשם, תוך בחינה שמא יש מקום במקרה דנן לסטות לקולה מהמתחם שייקבע (אודות המתווה לגזירת העונש, ראו למשל: ע"פ 8641/12 **סעד נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (05.08.2013)).

ג. קביעת מתחם העונש ההולם

11. בסימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין, אשר הוסף לחוק העונשין, במסגרת תיקון מס' 113, נקבע **עקרון ההלימה** כעקרון המנחה בענישה. לאמור, ניתן משקל בכורה לשיקולי גמול, ונקבע כי בראש ובראשונה על העונש להלום את חומרת העבירה בנסיבותיה ואת מידת אשמו של הנאשם (ראו גם, ע"פ 1523/10 **פלונת נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (18.04.2012); וע"פ 452/14 **דבוש נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (03.04.2014) (להלן: "**עניין דבוש**"). קביעת מתחם העונש ההולם תיעשה תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

ד. הערכים המוגנים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם,

ונסיבות ביצוע העבירה

12. אשר לפגיעה **בערכים החברתיים המוגנים**, בעצם מעשה התקיפה פגע הנאשם בזכותו של כל אדם לשלמות גופו וכבודו, ובזכותו להגנה מפני אלימות ולשמירה על בטחונו האישי (ראו למשל, ע"פ 5641/09 **מדינת ישראל נ' דניס ברזנסקי** [פורסם בנבו] (22.03.2010)).

13. בשים לב לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כפי שיפורט להלן, ובייחוד לנוכח אופייה של האלימות שהופעלה, טיב החבלה שנגרמה למתלוננת, סבורתני כי **מידת הפגיעה בערכים המוגנים** הינה ממשית.
14. בבחינת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, נתתי דעתי לעובדה כי הנאשם תקף את המתלוננת באמצעות מכה בעינה הימנית. כן נתתי דעתי לחבלה שנגרמה למתלוננת בדמות נפירות בעין, כאשר לא ניתן להקל ראש בחבלות מסוג זה, אם כי אין המדובר בחבלות המצויות ברף החומרה הגבוה ביותר. זאת ועוד, מעבר לכאב הפיזי, הרי שיש לשער שהנאשם אף גרם למתלוננת לתחושות של בושה, השפלה ועגמת נפש. בהקשר זה אף לא אוכל להתעלם מכך שהנאשם ביצע את מעשיו לנגד עיניה של אימם של השניים, ובנקל ניתן לשער את האימה ואת עוגמת הנפש וההשפלה שחשה אף היא. עוד לא התעלמתי מפוטנציאל הנזק אשר היה טמון במעשיו של הנאשם, וכבר היו דברים מעולם.
15. מנגד, בית המשפט שוקל את העובדה שבעובדות כתב האישום המתוקן אין בנמצא אינדיקציה לכך שלמעשיו של הנאשם קדם תכנון מוקדם כלשהו, וכי נדמה שהעבירה בוצעה על ידו בעידנא דריתחא, ובצורה ספונטנית. אם כי, אין ליתן לנסיבה זו משקל מופרז, שכן כמעט לעולם מבוצעות עבירות האלימות בעידנא דריתחא ומבלי שהעברין תכנן את הדברים מראש - מה שעדיין אינו מפחית מחומרתן.
16. בהמשך לאמור זה עתה, יצוין כי בשים לב למצבו הרפואי-נפשי באותה עת, לא ניתן לשלול את האפשרות (תוך שכאמור זה מכבר האשימה לא חלקה על כך), שהנאשם פעל בהיותו קרוב לסייג לאחריות פלילית, והדבר צריך להישקל במסגרת סעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין. כך, אמנם ההגנה לא חלקה לפניי כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין או כי הלה לא היה אחראי למעשיו, ועדיין, המחוקק הכיר בכך שניתן להביא בחשבון מצב נפשי של נאשם, גם אם הוא אינו לוקה ב"מחלת נפש" כמשמעה בחוק העונשין ואינו זכאי לחסות תחת אחד מהסייגים לאחריות פלילית (ראו לעניין זה, ע"פ 1865/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (10.06.2013)).
17. ברוח דברים אלו, הוגשה לעיוני **חוות דעת פסיכיאטרית** שהתקבלה בעניינו של הנאשם ביום 19.01.2022. על מנת שלא לפגוע בפרטיותו של הנאשם ובסודיות הרפואית שלו - לא אפרט לפרטי פרטים את כל האמור בחוות דעת זו, ודי שאצוין כי בעקבות אותו מצב נפשי שאליו נקלע נאשם, אכן, ועל כך אין חולק, נקבע בסופו של יום כי הנאשם אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין. עם זאת, התמונה שמצטיירת בפני בית המשפט לנוכח חוות הדעת, היא שהנאשם שלוקה בהפרעה סכיזו-אקטיבית במועד הרלוונטי לאישום עקב חדילה מנטילת טיפול תרופתי היה נתון במצב של עצבנות יתר, כשבשיאו של הגל הנפשי האמור הלה הגיע לאשפוז בכפייה בגין מצב פסיכוטי אלים. הנה כי כן, והגם אם הנאשם לא היה נתון במועד הרלוונטי לאישום במצב פסיכוטי, הרי שמצבו הנפשי לא היה שפיר.
18. הנה כי כן, המצב הנפשי שבו הנאשם היה נתון במועד הרלוונטי לאישום, הגם אם הוא נמצא בסופו של יום כאחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין - יקבל משקל ניכר עובר לקביעת מתחם העונש ההולם. דא עקא, כאן חשוב לציין כי אין עסקין בנסיבה שהיא בבחינת חזות הכול, כי אם אך שיקול אחד מני שיקולים רבים שעל בית המשפט לשקול במסגרת סעיף 40ט(א) לחוק העונשין (בעניין המשקל הראוי שיש ליתן למצב נפשי עובר לגזירת הדין, ראו פס' 34 בפסק דינה של כב' הנשיאה ד' בייניש בע"פ 2406/09 **אלבו נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (15.09.2010)). כן ראו והשוו לדבריו של כב' השופט א' אינפלד בת"פ (מחוזי באר שבע) 6935-01-13 **מדינת ישראל נ' עראבי** [פורסם בנבו] (03.09.2014), בפס' 35).
19. **בכל הנוגע למדיניות הענישה הנוהגת**, סקירת הפסיקה מעלה כי במקרים דומים שבהם הורשעו נאשמים **בעבירת התקיפה הגורמת חבלה של ממש** (לעיתים בשילוב עבירות שונות מאלה שלפנינו), **על דרך הכלל**, מוטלים על נאשמים עונשים במנעד רחב, החל ממאסר מותנה ועד כמה חודשים מאסר בפועל (ולו לריצוי בעבודות שירות). ברי כי לא אחת, במקרים חריגים, הושתו על נאשמים מצד אחד, עונשים קלים יותר בדמות צווי של"צ ומבחן ומצד שני, חמורים יותר בדמות עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח לתקופות ארוכות של חודשים רבים. מטבע הדברים, כשם שהעונשים שנגזרו על כל נאשם ונאשם הושפעו מנסיבותיהם האישיות, כגון קיומו או היעדרו של עבר פלילי, הודאה והבעת חרטה, וכד'; כך גם מתחמי הענישה במקרים השונים נקבעו בהתאם לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. להלן כמה גזרי דין שיש בהם כדי ללמד על אודות מתחמי הענישה הדומיננטיים בגין ביצוע מעשים דומים לאלו המיוחסים לנאשם: רע"פ 297/15 **ברנסון נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (21.01.2015); רע"פ 1402/15 **טלי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (04.03.2015); רע"פ

- 175/14 **פחימה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (09.01.2014); רע"פ 6756/14 **בן חמו נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (15.01.2015); רע"פ 8820/13 **קשת נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (12.02.2014); רע"פ 3555/16 **סברי נ' מדינת ישראל** (19.05.2016); רע"פ 3969/16 **שלום נ' מדינת ישראל** (18.07.2016); רע"פ 8822/16 **בן עוזי נ' מדינת ישראל** (17.11.2016); ת"פ (באר שבע) 9308-01-21 **מדינת ישראל נ' ביטון** [פורסם בנבו] (06.05.2021); ות"פ (באר שבע) 12760-12-19 **מדינת ישראל נ' אבו גראד** [פורסם בנבו] (29.09.2021).
20. על כל פנים, וזאת חשוב להדגיש, נהיר לבית המשפט כי קיימים מקרים שבהם הושתו עונשים החורגים, לכאן או לכאן, ממנעד הענישה שהוצג לעיל. ועדיין, דומני כי הפסיקה שהוזכרה היא-היא המייצגת נכונה את מדיניות הענישה הנוהגת. עוד ראוי להזכיר, כי ממילא גם לאחר תיקון 113 הענישה נותרה אינדיווידואלית ו"אין עסקינן בשיטת ניקוד, או באריתמטיקה. ענישה היא מלאכת מחשבת - ולא מלאכת מחשב" (ראו לעניין זה, ע"פ 5768/10 **פלוגי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (08.06.2015)). לעולם אין לגזור עונשו של נאשם על סמך כותרות העבירות שבהן הוא הורשע, ויש להתחשב במכלול הנסיבות בכל מקרה לגופו (ראו והשוו, ע"פ 433/89 **ג'ורג' אטיאס נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(4) 170, (1989); ורע"פ 3173/09 **פראגין נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (05.05.2009)). לבסוף, גם ראוי להזכיר כי השיקול של "מדיניות הענישה" הינו אך שיקול אחד מבין מכלול השיקולים אותם ישקול בית המשפט בטרם קביעת מתחם העונש ההולם וגזירת הדין (ראו לעניין זה, ע"פ 1903/13 **עיאשה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (25.06.2013)).
21. כללם של דברים, משנתתי דעתי למכלול השיקולים הרלוונטיים, מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם ינוע במקרה הנדון בין מאסר מותנה לבין כמה חודשים מאסר, שניתן לרצותם בעבודות שירות.

ה. שאלת ההרשעה

22. על פי ההלכה הפסוקה, אשר לא שונתה בעקבות תיקון 113 לחוק העונשין, משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם, וסיום ההליך המשפטי ללא הרשעה ייעשה רק במקרים **חריגים שבחריגים**, שבהם היחס שבין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה, אינו סביר (ראו לעניין זה, למשל, רע"פ 11476/04 **מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ** [פורסם בנבו] (14.04.2010); רע"פ 5100/14 **מסארווה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (28.07.2014); ורע"פ 7224/14 **פרנסקי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (10.11.2014)).
23. זאת ועוד, בפסיקה המנחה בשאלת הימנעות מהרשעה נקבע כי זו מותנית בהצטבר שני גורמים: האחד, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם והשני, סוג העבירה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים (לעניין זה ראו, ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: "**הלכת כתב**" או "**פרשת כתב**"); ע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נ' שמש**, פ"ד נ(3) 682 (1996); וע"פ 2669/00 **מדינת ישראל נ' פלוגי**, פ"ד נד(3) 685, 690 (2000)). כן ראו את מבחני העזר בעניין זה, כפי שאלו פורטו ב**פרשת כתב** (בפסק דינו של כב' השופט ש' לוי) ובע"פ 2669/00 **מדינת ישראל נ' פלוגי**, פ"ד נד(3) 685, 690 (2000). כך גם, ראו פסיקתו של בית המשפט העליון בע"פ 2669/00 **מדינת ישראל נ' פלוגי**, נד(3) 685 (2000), שם צוין בעניין שאלת ההרשעה כי: "**כנגד השיקול הציבורי נשקל עניינו של הפרט הנאשם, ובמסגרת זו נבחנים נתונים שונים הנוגעים אליו, וביניהם - טיב העבירה שעבר וחומרתה, עברו הפלילי, גילו, מצב בריאותו והנזק הצפוי לו מהרשעה**".
24. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בתסקירי שירות המבחן אשר הוגשו בעניינו של הנאשם, שוכנעתי כי מקרה זה נמנה בגדר **אותם מקרים חריגים** עליהם מדברת **הלכת כתב** כמצדיקים סטייה מן הכלל, לפיו נאשם שעבר עבירה יורשע בדינו. מצאתי כי עניינו של הנאשם נופל לגדר אותם "חריגים שבחריגים" וכי מתקיימות בו אותן נסיבות מיוחדות המצדיקות

הימנעות מהרשעתו.

25. אכן, לא נעלמה מעיני העובדה כי הנאשם לא הוכיח ברמת ההוכחה הנדרשת קיומו של נזק קונקרטי אשר עלול להיגרם לו אם יורשע בדינו. על פניו, בשלב זה היה על בית המשפט לעצור הילוכו ולקבוע כי אין מקום להורות על ביטול הרשעתו. ואולם, וכידוע, פרמטר זה שעניינו, הוכחת נזק קונקרטי, אינו נבחן בתוך ואקום אלא מושפע פעמים רבות מיתר הנסיבות שאופפות את המקרה. וכאן אפנה לאותה **"מקבילית כוחות"** שבין הדרישה להוכחת קיומה של פגיעה קונקרטית לבין חומרת העבירות, עליה עמד בית המשפט המחוזי בע"פ (מחוזי מרכז) 24457-03-15 **גוטרמן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (30.08.2015); בת"פ (מחוזי ירושלים) 36771-11-15 **מדינת ישראל נ' פנש ואח'** [טרם פורסם במאגרים המשפטיים] (14.06.2016); וכן ראו והשוו את דעת המיעוט שהובעה על ידי שופט בית המשפט המחוזי (כתוארו אז) כב' השופט ע' גרוסקופף בעפ"ג (מחוזי מרכז) 44406-12-11 **שואהנה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (16.02.2012), כי יש ליתן פרשנות מרחיבה לתנאי הראשון **בהלכת כתב** בשעה שיוכח כי לנאשם תגרם פגיעה חמורה וברורה **מעצם הטלת** **הסטיגמה של הרשעה פלילית**.

26. עוד ובהמשך לכך לדידו, פרשנות דווקנית לתנאי זה עלול ליצור חוסר שוויון מובנה בין נאשמים, בהתלותו את האפשרות לפטור אדם נורמטיבי מהסטיגמה של הרשעה פלילית ביכולתו של הלה להוכיח פגיעה קונקרטית בתעסוקתו - פגיעה אותה ניתן להוכיח הלכה למעשה רק ביחס למספר מוגדר ומצומצם של עיסוקים והיוצר אבחנה בלתי מוצדקת בין העוסקים במקצועות טעוני רישוי (שיעלה בידם לשכנע כי הרשעה תפגע פגיעה קונקרטית בתעסוקתם) למי שעוסקים במקצועות שאינם טעוני רישוי (שיתקשו לעשות כן) - דבר שעלול להגביר את עשיית בתי המשפט בפיקציות מיותרות על מנת להתגבר על הפער בין הרטוריקה המשפטית לפרקטיקה השיפוטית.

27. ברוח הדברים האמורים ראו והשוו, **"החלטה על ביטול הרשעה לאור תיקון 113 לחוק העונשין - משיח חסד לשיח של מידתיות"**, ד"ר שי וזנר ועו"ד משה קשלס ("הסנגור" גיליון 257, אוג' 2018, עמ' 4), שם מציינים המחברים כי בשלה העת לאמץ מודל שייתן מענה לפער עמו נאלצים כיום בתי המשפט להתמודד בין כלליה הנוקשים של **הלכת כתב** לבין המציאות המורכבת, התומכת בהימנעות מהרשעה, גם במצבים שאינם עונים לדרישות הפורמליות שנקבעו בהלכה זו, מודל שבמסגרתו תבחן שאלת ההרשעה בהתאם לשיקולי הענישה שהותוו בתיקון 113 **לחוק העונשין** (שיקולי ההלימה והמידתיות), כחלק מקביעת מתחם העונש ההולם (כאשר לשיטתם בהחלט ייתכנו מקרים שבהם ראוי כי החלטת בית המשפט להימנע מהרשעת נאשם לא תיתפש כחריג וכעשיית חסד, אלא כהכרעה השיפוטית הראויה המתבקשת בקביעת העונש ההולם, שבמסגרתה יהא זה מוצדק לקבוע כי הרף התחתון של מתחם הענישה יחל באי-הרשעה (ובסנקציות הנלוות לה)). בהמשך לכך, לדעת המחברים, מודל זה, ייתן מענה בין היתר לבעייתיות העולה כיום מהצורך להוכיח פגיעה קונקרטית בנאשם ובשיקומו, שהינה גישה מצמצמת, שפעמים רבות מתעלמת מכך שיש בהרשעה כשלעצמה, מעצם טבעה, פוטנציאל פגיעה לא מידתי בנאשם מבחינה חברתית, בשמו הטוב ובמעמדו (עוד בעניין זה ראו, ע"פ 8173/18 באיחוד דיון עם ע"פ 8242/18 **פלוגי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (06.06.2019), שם בית המשפט העליון הורה על ביטול הרשעת הנאשמים בעבירת שוד בנסיבות מחמירות, על אף שלא הוכח קיומו של נזק קונקרטי וזאת לאור התסקירים החיוביים שהוגשו בעניינם של הנאשמים).

28. בהתאם לכל האמור לעיל, וכאמור זה מכבר, השתכנעתי כי בעניינו של הנאשם קיימת **הצטברות של נסיבות ייחודיות וחריגות**, אשר יהיה בהן כדי להטות את הכף לכיוון הימנעות מהרשעתו הגם שלא עלה בידו להוכיח ברמת ההוכחה הנדרשת קיומה של פגיעה ממשית וקונקרטית שעלולה להיגרם, במקרה שההרשעה תיוותר על כנה.

29. כך, **בראש ובראשונה**, וכידוע, במקרים מסוימים יכול מצב בריאותי של נאשם, **כשלעצמו**, להצדיק הקלה בעונש (ואף במקרים חריגים לסטייה לקולה ממתחם העונש ההולם (וראו בעניין זה, פסק הדין בעניינו של אורי לופליאנסקי, בע"פ 4456/14 **אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל**, [נבו] (29.12.2015); וע"פ 4506/15 **צבי בר נ' מדינת ישראל**, [נבו] (11.12.2016)). אכן, כל מקרה צריך להיבחן לגופו ולא בכל מקום שבו עסקינן בנאשם הלוקה בבריאותו (הפיזית או הנפשית), יביא הדבר מניה וביה להקלה בענישה או לסטייה לקולה ממתחם העונש ההולם. ברוח דברים אלו, נתתי דעתי למצבו הנפשי הקשה של הנאשם, שכזכור מתמודד עם מחלת נפש מאז ילדותו ונוטל תרופות פסיכיאטריות על רקע מצבו הנפשי. המדובר במחלה קשה שפגעה בכל אורחות חייו של הנאשם. כפי שצוין בתסקירי שירות המבחן, מגיל צעיר נאלץ

הנאשם להתאשפז כמה פעמים בבתי חולים פסיכיאטריים, מה שהשפיע על השתלבותו במסגרות פורמאליות וגרם לו לתחושות קשות של חוסר מוצא ותסכול. הלה אף לא צלח את לימודיו ובהמשך גם שוחרר משירות צבאי. כיום, על אף מצבו הנפשי הקשה, הנאשם לא מרים ידיים, עובד במקום עבודה מסודר ואף עלה בדרגה ממחסנאי לתפקיד של אורז במפעל באשקלון, מבקש להתקדם בעבודה, לעבור ניתוח לקיצור קיבה ולצעוד לעבר חיים נורמטיביים. יוצא אפוא, כי בשל מצבו הנפשי, מלכתחילה אפשרויותיו של הנאשם להשתלב בשוק התעסוקה הן מוגבלות ביותר. ברי כי הרשעתו בדין תצר את צעדיו אף יותר, ונדמה כי עריכת איזון בין האינטרסים השונים, תביא למסקנה כי יש להימנע מיצירת מצב כגון דא. מה עוד, שיש ליתן את הדעת לכך שבשל מחלתו, הנאשם השתלב לאיטו בשוק העבודה, ומשום כך אינו יכול להצביע כיום על פגיעה קונקרטיה שעלולה להיגרם לו כתוצאה מהרשעתו. לאמור, מצבו הנפשי, הוא- הוא שבמידה רבה מונע מהנאשם להוכיח כיום פגיעה ממשית.

30. קבלת התזה של המאשימה במקרה זה, תביא בהכרח למצב שבו כל אדם צעיר שמצבו הרפואי או הנפשי קשה, ושבגין מצב זה טרם הספיק לטעת שורשים כדבעי בשוק העבודה והתעסוקה, לא יוכל לקבל הזדמנות שווה לזו שמקבל אדם בריא, שבמסגרתה בית המשפט ישקול להימנע מהרשעתו. למעשה, המצב הרפואי של מאן דהוא, בעקיפין, עלול לסתום את הגולל על סיכוייו לא להיות מורשע בדינו לאחר שנמצא אשם. לדידי, מצב כזה אינו ראוי ואינו הוגן.

31. ויודגש מיד, אין בדבריי אלו כדי לקבוע כי בעניינם של נאשמים "בגירים צעירים" כדוגמת הנאשם שמצבם הבריאותי או הנפשי אינו שפיר, אין מקום לדרוש עוד הוכחת התקיימותו של נזק קונקרטי שעלול להיגרם כתוצאה מהרשעתם בדין. ככלל, מקום שבו לא הוכח התקיימותו של התנאי האמור, לא יהיה מנוס מהרשעתו של הנאשם - הגם אם מדובר בנאשם "בגיר צעיר" הלוקה בבריאותו או בנפשו. אלא שבמקרים חריגים, בהם קיים **צבר של נסיבות חריגות וייחודיות**, ובהתקיים כל יתר התנאים הנדרשים, ניתן יהיה להסתפק בהוכחת קיומו של נזק עתידי פוטנציאלי (להבדיל מנזק עתידי קונקרטי), שעלול להיגרם כתוצאה מהרשעתו של הנאשם. במקרה הנדון, כאמור, אני סבורה כי מתקיימת אותה הצטברות של נסיבות חריגות.

32. **שנית**, בנוסף למצבו הנפשי ובמסגרת מכלול השיקולים, הבאתי בחשבון את **גילו הצעיר של הנאשם**, הן בעת ביצוע העבירה והן כיום. כזכור, הנאשם ביצע את העבירה עת היה בן 21 וחצי בלבד. כיום הנאשם בן 23, ואין חולק שהוא משתייך לקבוצת **"הבגירים צעירים"**. ברי כי יש לבחון כל מקרה לגופו ו"בגיר צעיר" איננו ביטוי קסם, ואין זה אומר כי נאשם המשתייך לקבוצת הגיל האמורה צריך לזכות באופן אוטומטי להקלה בעונשו. יחד עם זאת, כדבריו של כב' השופט א' רובינשטיין בע"פ 4466/13 **פורטל נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (22.05.2014), גילו של הנאשם והיותו "גיל המעבר" מקטינות לבגירות הוא נתון שבהחלט יש להידרש אליו (כן ראו השיקולים שפורטו לעניין שאלת ההרשעה, שבהם גילו של הנאשם, בע"פ 2669/00 **מדינת ישראל נ' פלוני**, נד(3) 685 (2000), אשר צוטט קודם לכן).

33. **שלישית**, מצאתי לתת משקל לעמדתה של המתלוננת כפי שזו הובאה והובעה בתסקירי שירות המבחן, לפיה יחסיה כיום עם הנאשם הינם רגועים והם השתפרו; הלה שללה כל מקרי אלימות נוספים מצדו של הנאשם כלפיה מאז האירוע שבמוקד כתב האישום; וכי היא מעודדת את הנאשם לבצע מעקב פסיכיאטרי סדיר. ברי כי האינטרס של המתלוננת איננו חזות הכול ואיננו האינטרס היחיד שצריך לעמוד לנגד עיניו של בית המשפט. ועדיין, אין להקל ראש בעמדתה כאמור, שכן היא קורבן העבירה והיא זו שמצויה בסיכון במישור החברתי והמשפחתי (ראו והשוו דבריו של כב' השופט א' אינפלד בת"פ (מחוזי באר שבע) 30590-09-11 **מדינת ישראל נ' אבו עסל**, [פורסם בנבו] (17.06.2012)); כן ראו דבריו של בית המשפט המחוזי בע"פ (מחוזי באר שבע) 2455-09-11 **פלוראה נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו] (07.12.2011), שם צוין (בדעת רוב) כי **"כאשר עסקינן בעבירות שנעברו בתוך משפחת הנאשם לעולם תעמוד בפנינו טובת המשפחה ובני המשפחה"**.

34. **רביעית**, יש ליתן משקל לזמן שחלף, למעלה משנה וחצי מעת ביצוע העבירה על ידי הנאשם ועד היום. להתרשמותי, כיום עומד לפני אדם "חדש", אשר מקפיד לקיים אורח חיים נורמטיבי ובמשך הזמן שחלף מעת ביצוע העבירה לא נטען על ידי המאשימה כי הלה הסתבך עוד בפלילים (ראו והשוו דבריה של כב' השופטת ד' ברק ארז בפסקה 15 בע"פ 111/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (01.04.2014)).

35.

חמישית, מצאתי להעניק משקל ליתר מאפייניו האישיים של הנאשם, ובכלל זה לעובדה כי אין באמתחתו הרשעות קודמות (כשברי כי אין בידי להעניק משקל לשני הרישומים שהתיישנו בעניינו ושנסגרו מחמת מחלת נפש), וכי כפי שצוין בתסקירי שירות המבחן, הנאשם נמצא כיום במעקב פסיכיאטרי ונוטל את תרופותיו כנדרש, דבר שיש בו כדי לאיין או למצער לצמצם את הסיכון הנשקף הימנו להישנות התנהגות פורצת חוק. לאלה יש להוסיף את העובדה כי הנאשם הודה בביצוע העבירה, נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה וצער.

36.

ושישית, ובאשר לחומרת העבירה, הנאשם הורשע בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, ולא יכול להיות חולק כי המדובר בעבירה שאין להקל בה ראש. עם זאת, לא השתכנעתי כי מדובר בעבירה מהסוג ומהנסיבות ששוללות מניה וביה את האפשרות להימנע מהרשעתו של מבצע מבלי לפגוע באינטרס הציבורי. לא אחת נמנעו בתי המשפט מלהרשיע נאשמים בעבירה זוהי, וכדי להיווכח בכך, ראו למשל, ת"פ (מחוזי מרכז) 35980-09-10 **מדינת ישראל נ' רוסטובצב** [פורסם בנבו] (08.09.2011); עפ"ג (מחוזי ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.12.2020); ע"פ (מרכז) 13540-01-18 כהן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.05.2018); ת"פ (שלום תל אביב) 45722-02-12 **מדינת ישראל נ' גרינגרוז** [פורסם בנבו] (09.10.2013); ת"פ (שלום קריית גת) 21772-05-11 **מדינת ישראל נ' בלנסי** [פורסם בנבו] (29.09.2015); ת"פ (שלום נצרת) 61260-03-18 **מדינת ישראל נ' אמין** [פורסם בנבו] (13.07.2021); ת"פ (כפר סבא) 13006-08-18 **מדינת ישראל נ' דותן** [פורסם בנבו] (28.9.2019); ת"פ (שלום קריית גת) 32551-11-12 **מדינת ישראל נ' מלול** [פורסם בנבו] (14.03.2016); עפ"ג (מחוזי באר שבע) 62165-12-20 **שמידט נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (24.03.2021); ת"פ (שלום ירושלים) 45189-06-19 **מדינת ישראל נ' בן ארוש** [פורסם בנבו] (03.05.2021); ות"פ (שלום ירושלים) 7797-07-19 **מדינת ישראל נ' נמני** [פורסם בנבו] (16.09.2020).

37.

לסיום ייאמר, כי אכן עריכת האיזון בין האינטרס הציבורי בהרתעה וההגנה על בטחון הציבור לבין האינטרס הציבורי והאישי הנאשם, לא כל שכן עת עסקין בנאשם צעיר בגילו, איננה מלאכה קלה כלל ועיקר. עם זאת, בנסיבות הייחודיות של המקרה המונח לפתחי, בהתחשב במצבו הנפשי של הנאשם, בגילו כיום ובגילו בעת ביצוע העבירה, בחלוף הזמן, בעברו הפלילי הנקי ובכך שלא הסתבך עוד בפלילים, בעובדה כי הוא נוטל אחריות למעשיו ומביע חרטה כנה - אני סבורה כי יש מקום בזו הפעם להסתפק בקביעה כי הנאשם ביצע את המיוחס לו בכתב האישום, ולהימנע מהכתמת עברו. בכך יהיה כדי למנוע צמצום אפשרויותיו, המוגבלות ממילא, להשתלב בשוק העבודה, וליתן לו כוח נוסף להמשיך להיאבק במחלתו. לכל אלו אף יש להוסיף את התרשמותו של שירות המבחן ואת המלצתו להורות על ביטול הרשעתו של הנאשם, כאשר הנימוקים להמלצה זו נטועים בנכונותו של הנאשם להמשיך במעקב הפסיכיאטרי, ובהשלכות שעלולות להיות להרשעה על הנאשם לנוכח גילו הצעיר ובדגש על המישור התעסוקתי והלימודי.

38.

מכל המקובץ לעיל, הריני מורה על ביטול הרשעתו של הנאשם, וגוזרת עליו את העונשים הבאים:

א. צו מבחן של שירות המבחן למשך שנה מהיום.

הובהרה לנאשם חשיבות שיתוף הפעולה עם שירות המבחן בביצוע צו המבחן ומשמעות היעדר שיתוף הפעולה.

העתק ההחלטה בדחיפות לשירות המבחן.

ב. הנאשם יצהיר על התחייבות כספית על סך ₪ 7,500 שלא לעבור כל עבירת אלימות לרבות איומים, וזאת לתקופה של שנה מהיום.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ו' כסלו תשפ"ג, 30 נובמבר 2022, במעמד הצדדים.

הנאשם:

אני מתחייב שלא לעבור כל עבירת אלימות לרבות איומים וזאת למשך שנה מהיום.
הובהר לי, כי ככל שאעבור עבירת אלימות לרבות איומים במשך שנה מהיום, אזי יושת עלי סך של 7,500 ₪.

החלטה

רשמתי לפניי את התחייבות הנאשם להימנע מביצוע העבירות כמפורט בגזר הדין.

ניתנה והודעה היום ו' כסלו תשפ"ג, 30/11/2022 במעמד הנוכחים.

**נגה שמואלי - מאייר, שופטת
סגנית נשיא**